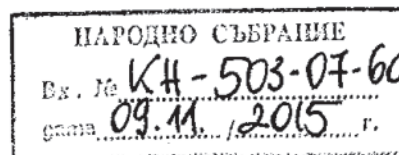




РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-223
09.11. 2015 г.



ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА КЪМ
43-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Д О К Л А Д

Относно: проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2016 г.
в частта му за образование и наука

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,**

Във връзка с предстоящото обсъждане на Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2016 г. в областта на политиката за образование и наука представям на Вашето внимание становището на Министерството на образованието и науката.

I. ОБРАЗОВАНИЕ

Законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2016 г. увеличава разходите за образование и го извежда като приоритет в политиката на правителството. Независимо че като процент от БВП разходите за образование се запазват на нивото за 2015 г., в номинално изражение същите бележат ръст спрямо настоящата година.

Общият размер на разчетените разходи за образование за 2016 г. е **3 120,5 млн. лв.**, което представлява **3,5%** от БВП (при **3 044,9 млн. лв.**, или **3,5% от БВП** за 2015 г.). Увеличението на разходите за образование по консолидираната фискална програма за 2016 спрямо 2015 г. е **75,6 млн. лв.**, което се формира от увеличение на средствата с източник национален бюджет със **139,4 млн. лв.** и намаление на разходи по сметки за средства от ЕС с **63,8 млн. лева**. Намалението отразява прогнозата за по-ниски разходи в резултат на приключването на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013, дейности по която се изпълняват до 31.12.2015 година.

А. Предучилищно и училищно образование

Разчетените средства за системата на предучилищното и училищното образование за 2016 г. нарастват със **139,4 млн. лв.**, като общия им размер достига **2 295,5 млн. лв.**, или **2,6%** от БВП.

С ръста на разходите за системата на предучилищното и училищното образование са осигурени допълнителни средства за:

- увеличение на стандартите за финансиране на едно дете/един ученик средно с **5,7 на сто** спрямо 2015 г. (**95,0 млн. лв.**).

- целодневна организация на учебния ден – **33,4 млн. лв.** ;

- учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване от учениците във връзка с влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) – **6,0 млн. лв.** за отпечатване на учебниците за учениците от пети клас;

- за възстановяване на 100% на обезщетенията на персонала в детските градини, изплащани при прекратяване на трудовите правоотношения - **5,0 млн. лева**.

В областта на училищното и предучилищното образование с разчетените средства ще бъдат финансирани следните основни дейности:

1. Издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците в детските градини и училищата. Общия размер на разчетените разходи за тази дейност е **1 656,5 млн. лв.**, от които **1 628,3 млн. лв.** са средства по стандарти на училищата и детските градини, с които се осигуряват текущите им разходи за възнаграждения и издръжка. Освен средствата по стандарти тук се включват и средствата, предвидени за допълнително финансиране на защитени училища и за възстановяване на преходните остатъци по бюджетите на държавните училища.

С тези средства ще се обезпечи възпитанието и обучението на 127 892 деца в детските градини, 128 917 деца в задължителната предучилищна подготовка, 576 873 ученици в общообразователните училища, 121 013 ученици в професионалните училища, училищата за изкуство и култура и спортните училища, 19 478 ученици в специалните училища и ресурсните центрове и на 41 873 ученици във вечерна, задочна и самостоятелна форма на обучение.

2. Подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Общият размер на разчетените средства е **266,9 млн. лв.**, от които най-голям е дялът на предвидените разходи за целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до шести клас в общообразователните училища – **128,4 млн. лв.** Тук се включват и средствата за:

- ученически стипендии - **19,4 млн. лв.;**
- ученически общежития - **19,4 млн. лв.;**
- познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване от учениците от I-VII клас и децата от подготвителните групи - **28,3 млн. лв.;**
- подпомагане храненето на децата от подготвителните групи и учениците от I - IV клас - **27,8 млн. лв.;**
- транспорт на децата и учениците до приемащи детски градини и училища и до средищни училища - **25,5 млн. лв.;**
- ресурсно подпомагане на деца и ученици, интегрирани в масови училища и детски градини - **4,7 млн. лв.;**
- финансиране на извънучилищни дейности - **10,7 млн. лв.;**
- подкрепа за ученици с изявени дарби - **2,5 млн. лева.**

3. Развитие на детските градини и училищата – предвидените средства за 2016 г. за тази дейност са в размер на **62,7 млн. лева.** Тук се включват предвидените средства за подобряване на материалната база на общинските и държавните детски градини и училища, в т.ч. допълващият стандарт за материална база на училищата. В рамките на тази дейност са разчетени и средствата за транспорт на педагогическите специалисти от местоживеенето им до местоработата и обратно в размер на **14,7 млн. лв.**

4. Предвидените със Законопроекта за държавния бюджет за 2016 г. по бюджета на Министерството на образованието и науката средства за реализиране на национални програми за развитие на средното образование са **46,0 млн. лева.**

5. За съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците в българските общности в чужбина, чрез подпомагане на обучението по учебните предмети български език и литература, история и цивилизация, география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, организирано в неделните училища в чужбина за 2016 г., са разчетени **6,5 млн. лева**.

Б. Висше образование

Предвидените за 2016 г. разходи за висше образование се запазват на нивото на 2015 година (**718,2 млн. лв.**). Трансфери за държавните висши училища са в размер на **407,4 млн. лв.**, от които **383,3 млн. лв.** за държавните висши училища към МОН и **24,1 млн. лв.** за висшите военни училища към Министерството на отбраната.

През следващата година за първи път ще е налице по-значително намаление на броя на учащи, въз основа на който се определя субсидията за издръжка на обучението – от 176 729 на 171 692. Намалението е отражение на негативните демографски тенденции от втората половина на 90-те години на миналия век и е началото на продължителен цикъл на спад на учащите, който ще продължи следващите десетилетия. Намалението на броя на студентите, съчетано с прилагането на мерките, предвидени в Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020г., ще изправи системата и отделните висши училища през значителни предизвикателства в средносрочен и дългосрочен план. Преодоляването им изисква мерки за реструктуриране и консолидация на мрежата от държавни висши училища и промяна на стратегиите за развитие на висшите училища. Променените условия предполагат висшите училища да се концентрират в професионалните направления, в които получават висока оценка за качество на обучението, да подобрят научната си дейност и връзката на обучението с пазара на труда. Бюджетната политика в сектора следва да подпомогне тези промени. С проектобюджета за 2016 г. се прави крачка в тази посока.

Политиките, заложи в бюджет 2016 г., са в съответствие със Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г. и проекта на закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, внесен от Министерския съвет (№ 502-01-42 от 01.06.2015 г.), и са насочени към:

- увеличение на частта от средствата за издръжка на обучението, която се предоставя въз основа на комплексна оценка за качество на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда;

- намаляване на финансирането на отделни професионални направления в отделни висши училища, получили ниска оценка на качество на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда с до 20 на сто;

- подпомагане и насърчаване на процеса на консолидация и оптимизация на системата;

- насърчаване на обучението по приоритетни професионални направления и подпомагане издръжката на защитени специалности.

В подкрепа на реформите в областта на висшето образование по бюджета на Министерството на образованието и науката за 2016 г. са предвидени средства в размер на **1,0 млн. лв.** за финансиране на изпълнението на програми за консолидация и за оптимизация на държавните висши училища, разработени от висшите училища, както и **0,6 млн. лв.** за допълнително финансиране на защитени специалности и **0,4 млн. лв.** за реализиране на програма за увеличаване на броя на обучаваните студенти по професионални направления „Информатика и компютърни науки“ и „Комуникационна и компютърна техника“.

Предвидените трансфери по бюджета на МОН за държавните висши училища в размер на **383,3 млн. лв.** се разпределят по елементи съгласно чл. 91 от Закона за висшето образование, както следва:

1. Средства за издръжка на обучението - **319,4 млн. лв.** за осигуряване обучението на 171 692 средно - приравнен брой студенти, като **29,8%** от общия размер са определени в зависимост от комплексната оценка за качеството на обучение и съответствието му с потребностите на пазара на труда.
2. Средства за присъщата научна и художественотворческа дейност и издаване на учебници и научни трудове - **8,0 млн. лева.**
3. Средства за социално-битови дейности на студентите и докторантите - **48,6 млн. лв.**, в т.ч. средства за стипендии - **32,8 млн. лв.** и средства за студентски столове и общежития - **15,8 млн. лева.** Разчетените средства за стипендии на студентите и докторантите за 2016 г. са увеличени с **1,1 млн. лева.**
4. Средства за капиталови разходи - **4,5 млн. лева.**

Одобрената държавна гаранция по Закона за кредитиране на студенти и докторанти за 2016 г. е в размер до **50,0 млн. лева.**

II. НАУКА

С проекта за бюджет за 2016 г. разчетените средства за наука се увеличават спрямо 2015 г. с близо **26,0 млн. лева**. Ръстът е в резултат на увеличение на трансфера за Българската академия на науките с **0,4 млн. лева** и на разчетените средства по сметки за средства от Европейския съюз във връзка със стартирането на Оперативната програма „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020“.

Общият размер на трансферите за Българската академия на науките и за присъща научна или художественотворческа дейност и издаване на учебници и научни трудове на държавните висши училища към МОН за 2016 г. е в размер на **81,3 млн. лева**, от които по бюджета на БАН – **73,3 млн. лв.** и по бюджетите на държавните висши училища - **8,0 млн. лева**.

Предвидените разходи за наука по бюджета на МОН за 2016 г. са на нивото на 2015 г. – **28,2 млн. лева**. В рамките на тези средства ще се създадат условия за информационно обслужване, наблюдения и изследвания в различни области на обществения живот; подготовката на научноизследователски кадри; за участие на България в международни организации в областта на науката и за конкурсно-проектно финансиране на научните изследвания.

ПРОФ. ТОДОР ТАНЧЕВ

Министър на образованието и науката





52-00-98 / 02.11.2015

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ

ВХ № ДГ-505-00-16

ПОЛУЧЕНО НА 3.11.2015

ДО

Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА г. 19.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯ ЗА
ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯ
ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА,

Общото събрание на Българската академия на науките споделя своята тревога от недостатъчния размер на предвидената бюджетна субсидия за Академията за 2016 г. Предвиденото минимално нарастване на тази субсидия в сравнение с 2015 г. с 440 100 лв. е за сметка на увеличението на членския внос на България в ЕВРОМЕТСАТ, като не се отчитат реалностите, свързани с ръста на минималната работна заплата и необходимите разходи за създаване на нормални условия за труд в БАН.

С настоящето писмо ние се обръщаме към Народното събрание и Правителството на Република България с настояване бюджетната субсидия на БАН за 2016 г. да бъде в размер на минимум 97 287 000 лв. Необходимостта от увеличаване на субсидията се определя от:

1. Нарастването на минималната работна заплата на 420 лв. от 2016г. Повишаването на минималните заплати налага и увеличаване на заплатите на учените и специалистите с висше образование в БАН. В противен случай се получава уравниловка между персонала с ниска квалификация и учените – доценти и други учени с научна степен "доктор". Тези разходи са в размер на 12 млн. лв.
2. В допълнение към тези средства, ОС на БАН подкрепя предложението на Председателя на БАН за допълнителни 12 млн. лв. за съфинансиране на спечелени проекти с финансиране от

Европейския съюз и по оперативни програми, мостово (оборотно) финансиране, възстановяване на членството на Република България в международни организации, а също и за поддръжка и възстановяване на научната инфраструктура.

Съществуващият дефицит е сериозна пречка за качествено и срочно обучение на докторанти – млади научни кадри, които са така необходими за развитието на страната. Пълното отсъствие на финансиране на изследванията през последните години чрез Фонд “Научни изследвания” налага насочването на минимални средства към определени научни направления с особена важност за развитието на страната.

Общото събрание на БАН си дава сметка, че финансовият ресурс на Република България е ограничен. Поради това ние не представяме искане на годишна бюджетна субсидия от 170 млн. лв., което би ни изравнило с равнището на издръжката на държавните висши училища. Нашето настояване е за минимални средства, които да позволят съществуване на БАН като национален научен център на цивилизована страна – без принудително излизане в неплатени отпуски, без работа в неотоплени помещения и без по-нататъшно намаляване на научния персонал, водещо до съществени различия от европейските стандарти.

Същевременно, ние настояваме за започване на дискусия за държавната политика в областта на науката, съответстваща на положението на Република България като член на ЕС, както и за преразглеждане на бюджетните прогнози за следващите години.

Настоящото обръщение е единодушно прието от Общото събрание на БАН на 2 ноември 2015 г.

От името на Общото Събрание на БАН

Проф. Н.
Председател на Общото Събрание
на БАН

